

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 юни 2025 г.
(OR. en)

8401/25

Междуинституционално досие:
2025/0035(NLE)

RECH 176
ATO 24
COMPET 296

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно:	РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2026—2027 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2021/765
----------	--

РЕГЛАМЕНТ (Евратом) 2025/... НА СЪВЕТА

от ...

**за създаване на Програма за научни изследвания и обучение
на Европейската общност за атомна енергия за периода 2026—2027 г.
в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания
и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2021/765**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 7, първа алинея от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след консултация с Научния и технически комитет,

като има предвид, че:

- (1) Целта на Европейската общност за атомна енергия („Общността“) е да повишава жизнения стандарт в държавите членки, като стимулира и подкрепя ядрените изследвания в държавите членки и ги допълва с общностна програма за научни изследвания и обучение.
- (2) Ядрените изследвания могат да допринасят за социалното благополучие, икономическото благоденствие и екологичната устойчивост чрез подобряване на ядрената безопасност, сигурността и радиационната защита. Научните изследвания в областта на радиационната защита са довели до подобрения в областта на медицинските технологии, от които много граждани имат полза, и тези научни изследвания днес могат да доведат до подобрения в други сектори, като например промишлеността, селското стопанство, околната среда и сигурността.
- (3) При пълно зачитане на правото на държавите членки да вземат решения относно своя енергиен микс, резултатите от научните изследвания в рамките на програмата, създадена с настоящия регламент, биха могли потенциално да допринесат за неутрална по отношение на климата енергийна система по безопасен, ефикасен и сигурен начин.

- (4) За да се осигури непрекъснатост на ядрените изследвания на общностно равнище, е необходимо да се създаде Програма за научни изследвания и обучение на Общността за периода 1 януари 2026 г. — 31 декември 2027 г. („програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.“), така че нейната продължителност да е в съответствие с тази на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., предвидена в Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета¹. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да продължи да изпълнява основните научноизследователски дейности на предходната Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г., създадена с Регламент (Евратом) № 2021/765 на Съвета² (наричана по-нататък „програмата на Евратом за периода 2021—2025 г.“), със същите цели и като използва същия механизъм на изпълнение.
- (5) В доклада на Комисията относно междинната оценка на програмата на Евратом за периода 2021—2025 г. беше открита целесъобразността на множество характеристики на тази програма. Според доклада посочените характеристики включват: а) разнообразен научноизследователски портфейл в подкрепа на ядрената безопасност, сигурност и гаранции, радиационната защита и приложенията, различни от производството на енергия; б) добавена стойност за ЕС при научните изследвания в областта на ядреното делене; в) подкрепа за заинтересованите страни чрез подобрена безопасност и база от знания, свързани с безопасността на дългосрочната експлоатация на съществуващите атомни електроцентрали; г) подготовка за необходимостта от безопасност, сигурност и гаранции за авангардните ядрени системи; д) по-нататъшно развитие на научните изследвания в областта на термоядрения синтез чрез подобро управление; и е) определяне на програмни приоритети и по-надеждни и реалистични пътища. Заключение на доклада е, че тези характеристики следва да бъдат запазени в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

¹ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

² Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563 (ОВ 167I, 12.5.2021 г., стр. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

- (6) Концепцията за програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и нейното разработване са съобразени с необходимостта от създаване на критична маса от подкрепяни дейности. Това трябва да се постигне чрез установяване на ограничен брой специфични цели, съсредоточени върху безопасното използване на ядреното делене за производство на енергия и за цели, различни от производството на енергия, чрез поддържане и развиване на необходимите експертни познания, чрез насърчаване на енергията от термоядрен синтез и чрез подкрепа на политиките на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
- (7) Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. е изключително важна част от усилията на Съюза за по-нататъшно развитие на технологичното лидерство и насърчаване на високите постижения в областта на ядрените изследвания и иновациите, като се гарантират най-високите стандарти за безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно отработено гориво, управление на радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация в ядрената област в съответствие с целите на програмата, определени в настоящия регламент.
- (8) Тъй като всички държави членки използват радиоактивни материали, важно е да се гарантира отговорното и безопасно управление на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци, както се изисква съгласно Директива 2011/70/Евратом на Съвета³, с цел да се избегне налагането на ненужна тежест върху бъдещите поколения. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да продължи да подобрява и подкрепя научните изследвания и развиването на технологии и компетентност в областта на управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци.

³ Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

- (9) В рамките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. научните изследвания в областта на енергията от термоядрен синтез следва да се осъществяват в съответствие с европейската пътна карта за термоядрения синтез, в която са описани научноизследователските и развойни дейности, необходими за осигуряване на основата за термоядрените централи за производство на електроенергия, и в съответствие с Решение 2007/198/Евратом на Съвета⁴. В краткосрочен до средносрочен план основната стъпка следва да е завършването и пускането в експлоатация на международния експериментален термоядрен реактор (ITER), а една силна научноизследователска програма в областта на термоядрения синтез следва да допълни европейските дейности по ITER с цел подпомагане на бъдещите операции на ITER и на подготовката за първа термоядрена електроцентрала.
- (10) Като подкрепя ядрените изследвания, програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да допринесе за постигането на целите на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ („Хоризонт Европа“), създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета⁵, и следва да улесни изпълнението на стратегията „Европа 2030“, както и да укрепи европейското научноизследователско пространство.
- (11) При програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да се търсят полезни взаимодействия с „Хоризонт Европа“ и други програми на Съюза — от разработването и стратегическото им планиране през подбора на проекти, управлението, комуникацията, разпространението и използването на резултатите до мониторинга, одитирането и управлението.

⁴ Решение 2007/198/Евратом на Съвета от 27 март 2007 г. за създаване на Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото (ОВ L 90, 30.3.2007 г., стр. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

⁵ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

- (12) Действията по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да са пропорционални, без да се дублира или изтласква частното финансиране, и следва да имат отчетлива европейска добавена стойност. Това ще осигури съгласуваност между действията по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и правилата на Съюза за държавната помощ, като се избягва неоправдано нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.
- (13) Всяка държава членка сама преценява дали да използва ядрена енергия или не, като същевременно се отчита, че ядрената енергия изпълнява различна роля в различните държави членки. Чрез своите научноизследователски дейности програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. ще допринесе също така за насърчаването на дискусия на широка основа между всички заинтересовани страни относно възможностите и рисковете на ядрената енергетика.
- (14) За да се отговори на нуждите в областта на образованието и обучението, програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да предлага подкрепа чрез финансово участие, така че изследователите в ядрената област да могат да се възползват от действията „Мария Склодовска-Кюри“ на равни начала с изследователите в други области.
- (15) С настоящия регламент се определя финансов пакет за целия срок на действие на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., който следва да представлява основната референтна сума по смисъла на точка 18 от Междунституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси⁶, за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.

⁶ OB L 433I, 22.12.2020 г., стр. 28,
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

- (16) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета⁷ (наричан по-долу „Финансовият регламент“) се прилага за програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.. Във Финансовия регламент са предвидени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, непрякото управление, финансовите инструменти, бюджетните гаранции, финансовата помощ и възстановяването на разходите на външните експерти. Правилата, приети на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), включват и общ режим на обвързване с условия с цел защита на бюджета на Съюза.
- (17) Видовете финансиране и методите за изпълнение по настоящия регламент следва да се избират в зависимост от годността им за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверки, административната тежест и очакваният риск от неспазване. По отношение на безвъзмездните средства това следва да включва разглеждане на възможността за използването на еднократни суми, единни ставки и единични разходи.
- (18) Специално внимание следва да се отделя на осигуряването на подходящо участие на малките и средните предприятия (МСП) и на частния сектор като цяло. Следва да се направи количествено и качествено оценяване на участието на МСП като част от механизмите за оценяване и мониторинг.

⁷ Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (19) Дейностите, които се развиват по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., следва да са насочени към премахване на неравенството между половете и насърчаване на равенството между жените и мъжете в областта на научните изследвания и иновациите в съответствие с членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз и член 8 отДФЕС. Свързаното с пола измерение следва да се включва в научните изследвания и иновациите и да се проследява на всички етапи от научноизследователския цикъл.
- (20) С цел да се задълбочават връзките между науката и обществото, както и да се укрепва общественото доверие в науката, програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да способства за информираното участие на гражданите и гражданското общество в областта на научноизследователската дейност и иновациите, като се насърчава образованието по естествени и точни науки, повишава се достъпността на научните знания, разработват се сериозни програми за научноизследователска дейност и иновации, които са съобразени с опасенията и очакванията на гражданите и гражданското общество, и се улеснява участието на гражданите и гражданското общество в дейности по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
- (21) При действията, които попадат в обхвата на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., следва да се зачитат основните права и да се съблюдават принципите, заложиени по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (22) Важно е да не се прекратява съдействието за използване на разработената от участници интелектуална собственост, като същевременно се защитават законните интереси на други участници и на Общността, в съответствие с дял II, глава 2 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия („Договора за Евратом“).

- (23) За да се гарантира възможно най-голямо въздействие чрез финансирането от Евратом, Общността може, когато е целесъобразно, да разгледа възможността за европейски партньорства с партньори от публичния или частния сектор, при условие че желаните въздействия може да бъдат постигнати по-ефективно чрез партньорство, отколкото само от Общността и в сравнение с други форми на подкрепа от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. Настоящият регламент следва да гарантира, че тези партньорства имат ясен подход, основан на жизнения цикъл, и следват прозрачен процес на подбор и вземане на решения в съответствие с приложение III към Регламент (ЕС) 2021/695.
- (24) Следва да се предвиди възможност целите на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. да се осъществяват и чрез финансови инструменти и бюджетни гаранции по програми въз основа наДФЕС, при условие че действията са в съответствие с целите и правилата на тези програми.
- (25) За да се гарантира възможно най-ефикасното изпълнение и да се постигне съгласувана, изчерпателна и прозрачна рамка за бенефициерите, участието в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и разпространението на резултатите от научните изследвания следва да се осъществяват съгласно приложимите правила на Регламент (ЕС) 2021/695 с някои адаптации или изключения. Съответните определения и основни видове действия, определени в посочения регламент, следва да се прилагат за целите на настоящия регламент.

- (26) Гаранционният фонд на участниците, създаден по линия на програма „Хоризонт 2020“, установена с Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁸, и управляван от Комисията, се доказва като важен предпазен механизъм, който ограничава рисковете, свързани с дължимите и невъзстановени суми от неизпълнили задълженията си участници. Поради това този предпазен механизъм следва да бъде продължен. Освен това действията по настоящия регламент следва да попадат в обхвата на взаимозастрахователния механизъм, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2021/695.
- (27) Съвместният изследователски център (JRC) следва да продължи да предоставя на Съюза и държавите членки, според случая, независими и ориентирани към потребителите научни доказателства и техническа подкрепа за политиките през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се вземат предвид съответните нужди на потребителите на JRC и нуждите на политиките на Съюза, по-специално в областта на ядрената безопасност, гаранциите и сигурността, и се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. В съответствие със заключенията на Съвета от 26 април 1994 г. относно ролята на JRC, JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси чрез конкурентоспособни дейности за подкрепа за политиките на Съюза или от името на трети страни. JRC следва да може да участва в непреки действия, когато съответната работна програма предвижда това.

⁸ Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за установяване на „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и за отмяна на Решение № 1982/2006/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>).

- (28) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁹ и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95¹⁰, (Евратом, ЕО) № 2185/96¹¹ и (ЕС) 2017/1939¹² на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством мерки, свързани с предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, със събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и когато е целесъобразно, с налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) има правомощието да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.

⁹ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Европейската прокуратура са предоставени правомощия да извършва разследване и наказателно преследване за престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета¹³. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или образувания, получаващи средства от Съюза, трябва да оказват пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Сметната палата и, по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, на Европейската прокуратура, и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (29) Трети държави могат да участват в Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. въз основа на съответните им правни инструменти. В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, съдържаща изискването третите държави да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

¹³ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (30) За да се гарантират еднакви условия за осъществяване на действията по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., на техния мониторинг и тяхната оценка, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴.
- (31) Съгласно параграфи 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество¹⁵ програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. следва да се подложи на оценка въз основа на информацията, събрана в съответствие със специалните изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват административната тежест, по-специално за държавите членки, и свръхрегулирането. Когато е целесъобразно, тези изисквания следва да включват измерими показатели, които да служат като основа за оценяване на въздействието по места на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
- (32) С управителния съвет на JRC, създаден с Решение 96/282/Евратом¹⁶ на Комисията, беше проведена консултация относно научното и технологичното съдържание на преките действия на JRC.

¹⁴ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁵ ОВ L 433I, 22.12.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

¹⁶ Решение 96/282/Евратом на Комисията от 10 април 1996 г. относно реорганизацията на Съвместния изследователски център (ОВ L 107, 30.4.1996 г., стр. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1996/282/oj>).

- (33) На доброволна основа бе проведена консултация с Европейския парламент, който прие становище¹⁷. На доброволна основа бе проведена консултация и с Европейския икономически и социален комитет, който прие становище¹⁸.
- (34) От съображения за правна сигурност Регламент (Евратом) 2021/765 следва да бъде отменен.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

¹⁷ Становище от ... (все още непубликувано в Официален вестник).

¹⁸ Становище от ... (все още непубликувано в Официален вестник).

Глава I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2027 г. (наричана по-нататък „програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.“) и се установяват правилата за участие в непреки действия по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и за разпространение на резултатите от тях, в допълнение към „Хоризонт Европа“.

С него се определят целите на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., бюджетът за периода 2026—2027 г., формите на финансиране и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат съответните определения от Регламент (ЕС) 2021/695. Позоваванията на Съюза и на „Хоризонт Европа“ в тези определения се считат съответно за позовавания на Европейската общност за атомна енергия (наричана по-нататък „Общността“) и на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. За целите на настоящия регламент обаче „работна програма“ означава документът, приет от Комисията за изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. в съответствие с член 16 от настоящия регламент.

Всички позовавания в настоящия регламент на Регламент (ЕС) 2021/695 са позовавания на текста на акта, който е в сила на ... [*Моля, въведете датата на приемане на настоящия регламент*].

Член 3
Цели на програмата

1. Общата цел на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. е да се осъществяват научноизследователски дейности в ядрената област и дейности по обучение с акцент върху постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационна защита, както и да се допълва постигането на целите на „Хоризонт Европа“, наред с другото в контекста на енергийния преход.
2. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. има следните специфични цели:
 - а) подобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия;
 - б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността;
 - в) насърчаване на развитието на термоядрената енергия като потенциален бъдещ източник на енергия за производството на електричество и принос за изпълнението на европейската пътна карта за термоядрения синтез;
 - г) подкрепа на политиката на Съюза и неговите държави членки за постоянно повишаване на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
3. Целите, изброени в параграфи 1 и 2, се изпълняват в съответствие с приложение I. Когато е надлежно обосновано, изпълнението на тези цели може да включва реагиране на нововъзникващи възможности, кризи и заплахи.

Член 4
Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. в периода от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2027 г. е в размер на 598 346 804 EUR по текущи цени.
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е:
 - а) 252 532 225 EUR за непреки действия за научноизследователски и развойни дейности в областта на термоядрения синтез;
 - б) 115 339 356 EUR за непреки действия в областта на ядреното делене, безопасност и радиационна защита;
 - в) 230 475 223 EUR за преки действия, предприети от Съвместния изследователски център („JRC”).

Комисията не може да се отклонява от сумата, посочена в първа алинея, буква в).

3. Сумата, посочена в параграф 1, може да бъде използвана и за покриване на разходи за подготвителни, мониторингови, контролни, одитни дейности, оценка и други дейности и разходи, необходими за управление и осъществяване на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., включително на всички административни разходи, както и за оценка на постигането на нейните цели. Административните разходи, които са свързани с непреки действия, не могат да надвишават 6 % от сумата, разпределена за непреки действия по програмата за Евратом за периода 2026—2027 г. и посочена в параграф 2, първа алинея, букви а) и б). Сумата, посочена в параграф 1, може също така да се използва за покриване на:
- а) доколкото са свързани с целите на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., разходи във връзка с проучвания, срещи на експерти, информационни и комуникационни дейности;
 - б) разходи, свързани с информационнотехнологични мрежи, насочени към обработката и обмена на информация, включително институционални информационнотехнологични инструменти и друга техническа и административна помощ, необходима във връзка с управлението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
4. Ако това е необходимо с цел да бъде възможно управлението на действията, неприключили до 31 декември 2027 г., в бюджета може да се записват бюджетни кредити за поети задължения и след 2027 г. за покриване на разходите, предвидени в параграф 3.
5. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят под формата на годишни траншове за няколко години.
6. Без да се засяга Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 (наричан по-нататък „Финансовият регламент“), разходите за действия, произтичащи от проекти, включени в първата работна програма, могат да бъдат допустими от 1 януари 2026 г.

7. Ресурсите, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление, могат, по искане на съответната държава членка, да бъдат прехвърлени към програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. при спазване на условията, посочени в съответните разпоредби на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

Член 5

Трети държави, асоциирани към програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

1. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. е отворена за асоцииране на следните трети държави:
- а) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални държави кандидатки — в съответствие с общите принципи и общите условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;

¹⁹ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

- б) държави, попадащи в обхвата на Европейската политика за съседство — в съответствие с общите принципи и общите условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;
 - в) трети държави и територии, които отговарят на всички посочени по-долу критерии:
 - i) да разполагат с добър капацитет в областта на науката, технологиите и иновациите;
 - ii) да се ангажират с основана на правила, отворена пазарна икономика, включваща честно и справедливо отношение към правата върху интелектуалната собственост и подкрепена от демократични институции;
 - iii) да насърчават активно политики за подобряване на икономическото и социалното благосъстояние на гражданите.
2. Асоциирането към програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. на всяка от третите държави, посочени в параграф 1, буква в), трябва да е в съответствие с условията, определени в специално споразумение, обхващащо участието на третата държава в програма на Общността или на Съюза, при условие че споразумението:
- а) гарантира справедлив баланс по отношение на финансовото участие и ползите на третата държава, участваща в програмите на Общността или на Съюза;

- б) определя условията за участието в програмите на Общността или на Съюза, включително изчисляването на финансовото участие в отделните програми и административните им разходи;
- в) не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.;
- г) гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси.

Финансовото участие, посочено в първа алинея, буква б) от настоящия параграф, представлява целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

- 3. Обхватът на асоциирането на всяка трета държава към програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. е съобразен с целта да се стимулира чрез иновации икономическият растеж в Съюза. Съответно части от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да бъдат изключени от споразумението за асоцииране за дадена държава с изключение на присъединяващите се държави, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки.
- 4. Когато е уместно, споразумението за асоцииране предвижда реципрочното участие на правни образувания, установени в Съюза, в равностойни програми на асоциираните държави в съответствие с определените в тези програми условия.

5. Когато е целесъобразно, условията, определящи равнището на финансовото участие, осигуряват автоматична корекция на всеки значителен дисбаланс спрямо сумата, която образуванията, установени в асоциираната държава, получават чрез участието си в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., като се вземат предвид разходите за управление, изпълнение и функциониране на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

Член 6

Изпълнение и форми на финансиране

1. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. се изпълнява чрез пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или чрез непряко управление от органите за финансиране, определени в член 62, параграф 1, първа алинея, буква в) от Финансовия регламент.
2. Финансирането по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да се предоставя под всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент; безвъзмездните средства обаче са основната форма на подкрепа за непреки действия по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. Финансирането по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да се предоставя също така чрез награди, поръчки и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране.

3. Основните видове действия, които да бъдат извършвани в рамките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., са определени в член 2 от Регламент (ЕС) 2021/695, като научноизследователски и иновационни действия, иновационни действия, действия за иновации и пазарно внедряване, действия, свързани с обучение и мобилност, действия по съфинансиране на програма, действия за поръчки за продукти в предпазарен стадий, действия за обществени поръчки за новаторски решения, координационни и спомагателни действия, поощрителни награди и награди за признание.

Формите на финансиране, посочени в параграф 2 на настоящия член, се използват гъвкаво за всички цели на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., като тяхното използване се определя въз основа на потребностите и особеностите на конкретните цели.

4. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. подпомага и преки действия, предприети от JRC.

Член 7

Европейски партньорства

1. Части от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да се изпълняват посредством европейски партньорства.

2. Участието на Общността в европейски партньорства може да се осъществява под която и да е от следните форми:
- а) участие в партньорства, създадени въз основа на меморандуми за разбирателство и/или договорни споразумения между Комисията и публични или частни партньори, в които се определят целите на европейското партньорство, съответните ангажименти на всички участващи страни за финансово участие или принос в натура, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, резултатите от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, както и редът и условията за докладване; те включват определянето на допълнителни научноизследователски и иновационни дейности, които се изпълняват от партньорите и от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. (съвместно програмирани европейски партньорства);
 - б) участие и финансово участие в програма за научноизследователски и иновационни дейности, в която се определят целите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и резултатите от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, въз основа на ангажимента на партньорите за тяхното финансово участие или принос в натура и интегрирането на съответните им дейности посредством действие за съфинансиране по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. (съвместно финансирани европейски партньорства).
3. Европейските партньорства:
- а) се създават в случаите, когато чрез тях целите на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. ще бъдат постигнати по по-ефективен начин, отколкото от Общността самостоятелно и в сравнение с други форми на подпомагане по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.; подходящ дял от бюджета на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. се отпуска за тези части;

- б) се придържат към принципите на добавена стойност за Съюза, прозрачност и откритост както и въздействие в рамките на Европа и за Европа, силен ефект на ливъридж в достатъчен мащаб, дългосрочен ангажимент на всички участващи страни, гъвкавост в изпълнението, съгласуваност, координация и взаимно допълване с инициативи на Съюза, с местни, регионални, национални и, по целесъобразност, международни инициативи или други европейски партньорства;
 - в) имат ясен жизнен цикъл, ограничени са във времето и включват условия за постепенно прекратяване на финансирането по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
4. Разпоредбите и критериите за подбора, изпълнението, мониторинга, оценката и постепенното прекратяване на европейските партньорства се съдържат в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/695.

Член 8

Отворена наука

Разпоредбите относно отворената наука, предвидени в Регламент (ЕС) 2021/695, се прилагат по отношение на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

Член 9

Допустими действия и правила за участие и разпространение на резултатите от научните изследвания

1. Допустими за финансиране са само действия, с които се изпълняват целите, посочени в член 3.

2. При спазване на параграфи 3 и 4 от настоящия член, дял II относно правилата за участие и разпространение на резултатите в Регламент (ЕС) 2021/695 се прилага за действията, подкрепяни по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. Позоваванията в Регламент (ЕС) 2021/695 на Съюза и на „Хоризонт Европа“ се считат за позовавания на Общността и на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., където е уместно. Позоваванията в Регламент (ЕС) 2021/695 на „правила за сигурност“ включват отбранителните интереси на държавите членки по смисъла на член 24 от Договора за Евратом.
3. Чрез дерогация от член 40, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/695, правото на възразение срещу прехвърлянето на собствеността върху резултатите или срещу предоставянето на изключителен лиценз във връзка с резултатите може да се разшири до предоставянето на неизключителни лицензи.
4. Чрез дерогация от член 41, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/695 бенефициерът, който е получил финансиране от Общността, предоставя достъп до своите резултати безвъзмездно на институциите на Общността, органите за финансиране или Европейско съвместно предприятие за „ITER“ и развитие на термоядрената енергия (термоядрен синтез за енергия), създадено с Решение 2007/198/Евратом („Съвместно предприятие за термоядрен синтез за енергия“) за целите на разработването, изпълнението и мониторинга на политиките и програмите на Общността или на задълженията по международното сътрудничество с трети държави и с международни организации. Тези права на достъп включват правото да се разрешава на трети страни да използват резултатите при обществени поръчки и правото на преотстъпване на лицензи. Правата на достъп са ограничени до нетърговска и неконкурентна употреба.

5. Взаимозастрахователният механизъм, създаден по силата на Регламент (ЕС) 2021/695, покрива риска, свързан с невъзстановяването на суми, дължими от бенефициери на Комисията или финансиращите органи съгласно настоящия регламент.

Член 10

Кумулативно, алтернативно и комбинирано финансиране

1. Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. се изпълнява в полезно взаимодействие с „Хоризонт Европа“ и други програми на Съюза.
2. За постигане на целите на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и за справяне с предизвикателства, общи за програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и „Хоризонт Европа“, по дейностите, хоризонтално свързани с целите, залегнали в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., или с тези за прилагане на „Хоризонт Европа“, или и с едните, и с другите, може да се ползва финансово участие от Общността в съответствие с член 9. По-специално, по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да се предостави финансово участие за действията „Мария Склодовска-Кюри“, за да се подпомогнат дейности, свързани с научните изследвания в ядрената област.
3. За действие, за което е предоставено финансово участие от друга програма на Съюза, може да бъде предоставено и финансово участие по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., при условие че финансовите участия не покриват едни и същи разходи. Правилата на съответната програма се прилагат за предоставеното от нея финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми може да се изчислява на пропорционална основа в съответствие с документите, определящи условията за подкрепа.

4. Действията може да получават подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие или Европейския социален фонд плюс в съответствие със съответните разпоредби от Регламент (ЕС) 2021/1060, ако са получили сертификата „Печат за високи постижения“ по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., тъй като отговарят на следните кумулативни условия:
- а) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.;
 - б) отговарят на минималните изисквания за качество съгласно тази покана за представяне на предложения;
 - в) не могат да бъдат финансирани по тази покана за представяне на предложения поради бюджетни ограничения.

Глава II

Програмиране, мониторинг, оценка и контрол

Член 11

Работни програми

1. Непреките действия на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. се изпълняват от работните програми, както е посочено в член 110 от Финансовия регламент. В работните програми се определя, когато е приложимо, общата сума, запазена за операции за смесено финансиране. Комисията приема работни програми посредством актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 4.

2. В допълнение към изискванията по член 110 от Финансовия регламент в работните програми се включва следното по целесъобразност:
- а) посочване на сумата, разпределена за всяко действие, и индикативен график за изпълнение;
 - б) за безвъзмездни средства — приоритетите, критериите за подбор и възлагане, относителната тежест на различните критерии за възлагане, както и максималният дял на финансирането от общия размер на допустимите разходи;
 - в) всякакви допълнителни задължения за бенефициерите, в съответствие с членове 39 и 41 от Регламент (ЕС) 2021/695;
 - г) многогодишен подход и стратегически насоки за следващите години на изпълнение.
3. Комисията изготвя многогодишна работна програма за преките действия, предприемани от JRC в съответствие с Решение № 96/282/Евратом.

Член 12

Мониторинг и докладване

1. Комисията осъществява постоянен мониторинг на управлението и изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. За да се повиши прозрачността, съответните данни се оповестяват публично по достъпен начин на интернет страницата на Комисията в съответствие с последната актуализация на тези данни.

Показатели за годишно докладване относно напредъка на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. по отношение на изпълнението на целите, определени в член 3, се съдържат в приложение II заедно с пътищата на въздействие.

2. За да се гарантира ефективна оценка на напредъка на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. към постигане на целите ѝ, Комисията приема актове за изпълнение във връзка с изпълнението на рамката за мониторинг и оценка, по-специално като определя изходни и целеви стойности в съответствие с приложение II. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране съгласно член 16, параграф 3.
3. Системата за докладване на качеството на изпълнението гарантира ефикасното, ефективно и навременно събиране на данните за мониторинга на изпълнението и резултатите от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., без да се увеличава административната тежест за бенефициерите. За тази цел на получателите на средства от Общността и когато е целесъобразно — на държавите членки, се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Член 13

Информация, комуникация, публичност и използване и разпространение на резултатите

1. Получателите на финансиране от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. посочват произхода на средствата и осигуряват видимост на финансирането от Общността, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.

2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., на действията по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., и на получените резултати. Освен това тя предоставя навременна и подробна информация на държавите членки и бенефициерите. На заинтересованите образувания се предоставят услуги за намиране на партньори, основани на данни и информация от анализи и мрежови връзки, за да образуват консорциуми за съвместни проекти, като се обърне особено внимание на установяването на възможности за създаване на контакти за правните образувания от държави членки с по-слаби резултати в областта на научните изследвания и иновациите. Въз основа на такива анализи може да се организират специални мероприятия за намиране на партньори в зависимост от конкретните покани за представяне на предложения.
3. Комисията също така изготвя стратегия за разпространение и използване на резултатите за повишаване на достъпността и разпространението на генерираните в рамките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. резултати от научни изследвания и иновации и на знанията, за да се ускори използването на тези резултати с оглед на внедряването им на пазара, да се доразвие сътрудничеството в областта на научните изследвания и да се засили въздействието на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
4. Финансовите ресурси, разпределени на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., допринасят и за институционалната комуникация по политическите приоритети на Общността, както и за дейностите, свързани с информацията, комуникацията, публичността, разпространението и използването на резултатите, доколкото са свързани с целите, посочени в член 3.

Член 14

Оценка

1. Оценките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. се извършват своевременно, така че да може да се използват в процеса на вземане на решения относно програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., нейния приемник, както и други инициативи, свързани с научните изследвания и иновациите.

2. В края на изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г., но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1, Комисията извършва окончателна оценка на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и на програмата на Евратом за периода 2021—2025 г. с подкрепата на независими експерти, избрани чрез прозрачна процедура . Тя включва оценка на дългосрочното въздействие на предходните програми на Евратом за научни изследвания и обучение и на ефективността, ефикасността, целесъобразността, съгласуваността и общностната добавената стойност на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
3. Комисията публикува и съобщава за заключенията от оценките заедно със своите констатации на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 15

Одити

1. Системата за контрол на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. осигурява нужния баланс между доверие и контрол, като се вземат предвид административните и другите разходи за проверките на всички равнища, особено за бенефициерите. Правилата за одит трябва да бъдат ясни, последователни и съгласувани в рамките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.
2. Действията, които получават съвместно финансиране от различни програми на Съюза, се одитират само веднъж, като се обхващат всички участващи програми и приложимите им правила.

3. Комисията или съответният орган за финансиране може да използва комбинирани прегледи на системите на равнище бенефициер. Тези комбинирани прегледи са незадължителни за някои видове бенефициери и се състоят от одит на системите и процесите, който се допълва от одит на операциите. Тези одити на операциите се извършват от компетентен независим одитор, квалифициран да извършва задължителен одит на счетоводни документи в съответствие с Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁰. Одитът на системите и процесите може да се използва от Комисията или от съответния орган за финансиране за определяне на общата увереност относно доброто финансово управление на разходите, както и за преразглеждане на нивото на последващите одити и на сертификатите за финансовите отчети.
4. В съответствие с член 127 от Финансовия регламент Комисията или органът за финансиране може да разчита на одити за използването на финансовото участие от Общността, извършени от други независими и компетентни лица или образувания, включително различни от тези, на които институциите или органите на Съюза са възложили извършването на одити.
5. Одитите може да се извършват до две години след плащането на остатъка.
6. Комисията публикува насоки за одит, които имат за цел да осигурят надеждно и еднакво прилагане и тълкуване на одитните процедури и правила за целия срок на действие на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

²⁰ Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

Член 16
Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. Комитетът заседава в два различни състава, които се занимават съответно с аспектите на ядреното делене и с аспектите на термоядрения синтез в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

С оглед на улесняване на изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. за всяко заседание на комитета, както е определено в дневния ред, Комисията ще възстановява разходите на един представител от всяка държава членка, както и на един експерт или съветник от всяка държава членка, за онези точки от дневния ред, по които държавата членка се нуждае от конкретни експертни познания, в съответствие с установените от Комисията насоки.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
4. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
5. Когато становището на комитета трябва да бъде получено чрез писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане в рамките на срока за даване на становище.

6. Комисията редовно информира комитета за цялостния напредък по изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и му предоставя навременна информация за всички действия, които са предложени или финансирани по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

Член 17

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. по силата на решение, прието съгласно международно споразумение, или въз основа на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, OLAF и Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

Глава III

Преходни и заключителни разпоредби

Член 18

Отмяна

Регламент (Евратом) № 2021/765 се отменя, считано от 1 януари 2026 г.

Член 19

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на действията, предприети съгласно Регламент (Евратом) 2021/765, който продължава да се прилага за тези действия до тяхното приключване.
2. При необходимост всички неприключени задачи на комитета, създаден по силата на Регламент (Евратом) 2021/765, се поемат от комитета, посочен в член 16 от настоящия регламент.
3. Финансовият пакет за програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. може да покрива и разходите за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. и мерките, приети съгласно Регламент (Евратом) 2021/765.

Член 20

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в ... на

За Съвета

Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ДЕЙНОСТИ

Специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, се изпълняват в рамките на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. в съответствие с общите насоки за дейност, описани в настоящото приложение. Чрез изпълнението на тези специфични цели програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. подкрепя държавите членки в прилагането на законодателството на Евратом²¹ и подпомага техните усилия и усилията на частния сектор в областта на научните изследвания. Тези специфични цели следва да допринесат за запазването и по-нататъшното развитие на технологичното лидерство в ядрената област.

²¹ По-конкретно Директива 2006/117/Евратом на Съвета от 20 ноември 2006 г. относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво (ОВ L 337, 5.12.2006 г., стр. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/117/oj>); Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>); Директива 2011/70/Евратом на Съвета; Директива 2013/51/Евратом на Съвета от 22 октомври 2013 г. за определяне на изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека (ОВ L 296, 7.11.2013 г., стр. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/51/oj>); Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение, и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/59/oj>) и Регламент (Евратом) 2016/52 на Съвета от 15 януари 2016 г. за установяване на максимално допустимите нива на радиоактивно замърсяване на храните и фуражите след ядрена авария или друг случай на радиационна аварийна обстановка и за отмяна на Регламент (Евратом) № 3954/87 и регламенти (Евратом) № 944/89 и (Евратом) № 770/90 на Комисията (ОВ L 13, 20.1.2016 г., стр. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/52/oj>).

За постигане на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. ще подкрепя хоризонталните дейности, които осигуряват полезното взаимодействие на усилията в научноизследователската област за решаването на общите предизвикателства. Ще бъдат осигурени подходящи взаимовръзки и взаимодействия с „Хоризонт Европа“, например съвместни покани за представяне на предложения. Свързаните научноизследователски и иновационни дейности могат да се ползват също и от финансова подкрепа, предоставяна по линия на фондовете по Регламент (ЕС) 2021/1060 г., доколкото това е в съответствие с целите и разпоредбите на тези фондове.

Дейностите, изброени в настоящото приложение, включват международно сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите в ядрената област за мирни цели въз основа на споделени цели и взаимно доверие с цел осигуряването на ясни и значими ползи за Съюза, неговите граждани и околната среда. Това включва международното сътрудничество чрез многостранни рамки. JRC, като официално признатия изпълнител от името на Евратом в рамките на Международния форум за IV поколение (GIF)²², ще продължи да улеснява и координира приноса и участието на Европейската общност за атомна енергия в научноизследователски дейности и дейности по обучение по линия на GIF. Приносът към дейностите на GIF от обхвата на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. е насочен към научноизследователски дейности и дейности по обучение в областта на ядрената безопасност, радиационната защита, гаранциите и неразпространението, специфични за системите от IV поколение.

Всяка нова дейност, възложена на JRC, се анализира от Управителния съвет на JRC, за да се провери нейната съгласуваност със съществуващите дейности в държавите членки и да се избегне дублирането на научноизследователска и развойна дейност в ядрената област в Съюза.

Комисията може да реши, чрез съответната работна програма по програмата на Евратом за периода 2026 — 2027 г., да продължи да финансира с безвъзмездни средства, отпуснати съгласно Регламент (Евратом) 2021/765.

²² В съответствие с член III.2 от Рамковото споразумение за международно сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност по ядрените енергийни системи от IV поколение.

Приоритетите на работните програми трябва да се определят от Комисията въз основа на информация, предоставяна от публичните органи, заинтересованите страни в сферата на ядрените научни изследвания и всяка имаща отношение организация или форум на заинтересовани страни в ядрената област.

Допустими за финансиране по програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. са научни изследвания и обучение в следните области:

- а) подобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия²³:
 - i) ядрена безопасност: безопасност на реакторните системи и ядрените горивни цикли, които се използват в Общността, или, доколкото е необходимо, за поддържане на богати експертни познания в областта на ядрената безопасност в Общността, на тези видове реактори и техните пълни ядрени горивни цикли, като разделянето и трансмутацията, които биха могли да се използват в бъдеще;
 - ii) безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци: управление, и по-специално действия преди погребването и погребване на средно- и високоактивни и с дълъг период на полуразпад радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво, и на други радиоактивни отпадъчни потоци и видове, за които промишлено утвърдените процеси понастоящем не съществуват, или пък биха могли да бъдат усъвършенствани; свеждане до минимум на радиоактивните отпадъци и намаляване на радиотоксичността на тези отпадъци; управлението и трансфера на знания и умения между поколенията, както и между програмите на държавите членки в областта на управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво;

²³ С изключение на ядрената сигурност, гаранциите и неразпространението тези дейности може да бъдат осъществявани чрез преки и непреки действия.

- iii) извеждане от експлоатация: научни изследвания за разработването и оценката на технологиите за извеждане от експлоатация и възстановяване на околната среда на територията на ядрени съоръжения; подкрепа за обмен на най-добри практики и познания по отношение на извеждането от експлоатация;
- iv) приложения на ядрената наука и йонизиращите лъчения, радиационна защита, аварийна готовност:
 - приложения на ядрената наука и йонизиращите радиационни технологии в областта на медицината, промишлеността и други области на научни изследвания;
 - последствия и рискове при експозиция на ниски дози в промишлеността, медицината или околната среда;
 - аварийна готовност при аварии, включващи радиация, и научни изследвания относно радиоекологията;
 - сигурни и безопасни доставки и използване на радиоизотопи;
 - модели за радиоактивно разсейване в околната среда и подкрепа за обмена на данни, системите за предупреждение и сътрудничеството в областта на измервателните техники²⁴ (следва да се приложат чрез преки действия);
- v) ядрена сигурност, ядрени гаранции и неразпространение (следва да се приложат чрез преки действия):
 - методи и технологии за подкрепа и засилване на общностните и международните гаранции;

²⁴ Членове 35, 36 и 38 Договора за Евратом; Решение 87/600/Евратом на Съвета от 14 декември 1987 г. относно договорености на Общността за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност (ОВ L 371, 30.12.1987 г., стр. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1987/600/oj>).

- оперативна подкрепа и обучение за системата за гаранции по линия на Евратом;
- техническа подкрепа за изпълнението на Договора за неразпространение на ядреното оръжие в областта на ядрените гаранции, включително подкрепа за засилване на режима на Съюза за контрол върху износа;
- научни изследвания и подкрепа за подобряване на ядрената и радиологичната безопасност и сигурност в контекста на глобалната рамка за ХБРЯ (химични, биологични, радиологични и ядрени вещества) и свързаните с нея стратегии на Съюза;
- методи и технологии за откриване на ядрени и радиоактивни материали извън обхвата на регулаторния контрол и предотвратяване и реагиране на инциденти, свързани с такива материали, включително ядрена криминалистика;
- подкрепа за изграждане на капацитет за ядрена сигурност с помощта на Европейския център за обучение по ядрена сигурност;

б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността:

- i) образование, обучение и мобилност, включително образователни и обучителни програми, като действията „Мария Склодовска-Кюри“;
- ii) насърчаване на иновациите, управление на знанията, разпространение и използване на ядрената наука и технологии, по-специално за целите на ядрената безопасност, сигурност, гаранции и радиационна защита;

- iii) подкрепа за трансфера на технологии от научните изследвания към промишлеността;
 - iv) подкрепа за подготовката и развитието на един конкурентоспособен европейски промишлен капацитет за термоядрен синтез;
 - v) подкрепа за предоставянето, наличието и подходящия достъп до европейските и международните научноизследователски инфраструктури, включително инфраструктурите на JRC²⁵;
 - vi) за насърчаване на развитието на ядрената наука като основа за подкрепа на стандартизацията преку действия ще осигуряват съответстващи на съвременното технологично равнище референтни данни, материали и измервания, свързани с ядрената безопасност, гаранции и сигурност, както и други приложения, като например ядрената медицина;
- в) насърчаване на развитието на термоядрената енергия и принос за изпълнението на европейската пътна карта за термоядрения синтез:

съфинансирано европейско партньорство в научните изследвания в областта на термоядрения синтез ще изпълнява пътна карта за постигане на целта за производство на електроенергия от термоядрен синтез до средата на века. Това може да включва, *inter alia*:

- i) използване на съществуващи и бъдещи съоръжения за термоядрен синтез, включително отпускането на безвъзмездни средства за оперативни разходи за научноизследователски инфраструктури в областта на термоядрения синтез, когато това е целесъобразно;
- ii) подготовка за бъдещи термоядрени електроцентрали чрез научно изследване и разработване на всички значими аспекти, включително материали, технологии и проектиране;
- iii) осъществяване на целева програма за образование и обучение в допълнение към дейностите по буква б), подточка i);

²⁵ Въз основа на поетапния план за инвестиции в инфраструктурите на JRC.

- iv) координиране на съвместни дейности със Съвместното предприятие „Термоядрен синтез за енергия“;
- v) сътрудничество с организацията ITER;
- vi) научно сътрудничество в рамките на международни споразумения по линия на Евратом;

Съфинансираното европейско партньорство в областта на термоядрения синтез ще се осъществява чрез безвъзмездни средства, които ще се отпускат на правните образувания, установени или определени от държавите членки и от всяка трета държава, асоциирана към програмата за Евратом за периода 2026—2027 г. Безвъзмездните средства могат да включват нефинансови ресурси от Общността или командироването на служители на Комисията.

Допълнително финансиране за научни изследвания и иновации в областта на термоядрения синтез може да бъде предоставено чрез покани за представяне на предложения;

- г) подпомагане на политиката на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност;

преките действия ще подкрепят политиката в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност и прилагането на съответното законодателство чрез предлагане на независими научни и технически факти и експертни познания.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Пътищата на въздействие и свързаните с тях ключови показатели определят структурата на мониторинга на качеството на изпълнението на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. при постигането на нейните специфични цели, посочени в член 3, параграф 2.

Пътищата на въздействие отчитат фактора време: те правят разграничение между краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план. Показателите за пътищата на въздействие служат като косвено средство за отчитане на напредъка при постигането на специфичните цели. Микроданните зад ключовите показатели за пътищата на въздействие, които са общи с „Хоризонт Европа“, се събират по централно управляван и хармонизиран начин, с минимална тежест на отчетността за бенефициерите.

Показатели за пътищата на въздействие в научната сфера

Очаква се с програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. да бъде постигнат напредък по отношение на знанията за подобряване на ядрената безопасност и сигурност, безопасните приложения на йонизиращите лъчения, управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци; радиационната защита и развитието на термоядрената енергия. Напредъкът в тази област се измерва чрез показателите, отнасящи се до научните публикации, напредъка в прилагането на пътната карта за термоядрения синтез, развитието на експертни познания и умения и достъпа до научноизследователски инфраструктури.

За въздействие в научната сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация	Публикации — брой рецензирани научни публикации от Евратом	Цитиране — претеглен за съответната област индекс на цитиране на рецензирани научни публикации от Евратом	Научни изследвания на световно равнище — брой и дял на рецензирани публикации от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. , които представляват основен принос към научни области
	Споделени знания — споделяне на крайния продукт от научноизследователската дейност (свободно достъпни данни/публикации/с офтуер и др.) чрез отворена инфраструктура на знанието	Разпространение на знанията — дял на свободно достъпни активно използвани/цитирани и крайни продукти от научните изследвания	Нови сътрудничества — дял на бенефициерите от Евратом, развили нови междудисциплинарни/междусекторни сътрудничества с потребителите на техните свободно достъпни крайни продукти от научните изследвания и иновациите (НИИ) по линия на Евратом
Насърчаване на развитието на термоядрената енергия	Напредък в изпълнението на пътната карта за термоядрения синтез — процентен дял на изпълнените от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. етапни цели по пътната карта за термоядрения синтез, определени за периода 2021 — 2027 г.		
Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	Умения — брой изследователи, които са се възползвали от дейности за повишаване на квалификацията по линия на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. (чрез обучение, мобилност и достъп до инфраструктура)	Кариерно развитие — брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с повече влияние в своята област на НИИ	Условия на труд — брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с подобрени условия на труд
	Брой изследователи, които разполагат с достъп до научноизследователска инфраструктура благодарение на подпомагането по линия на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.		
	Доставени референтни материали и референтни измервания, включени в библиотека		Брой модифицирани международни стандарти

Показатели за пътищата на въздействие в обществената сфера

Очаква се Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. да допринесе за изпълнение на приоритетите на политиката на Общността във връзка с ядрената безопасност и сигурност, радиационната защита и приложенията на йонизиращите лъчения чрез научноизследователска дейност и иновации, както е видно от портфейлите на проекти, които генерират крайни продукти, допринасящи за преодоляване на предизвикателствата в тези области. Въздействието в обществената сфера също се измерва и по отношение на специфичното развитие в сферата на ядрената безопасност и гаранции.

За въздействие в обществената сфера	Краткосрочно	Средносрочно		Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация	Крайни продукти — брой и дял на крайните продукти, насочени към изпълнение на специфичните приоритети на политиката	Решения — брой и дял на иновациите и научните резултати, свързани с специфичните приоритети на политиката		Ползи — обобщени данни за очакваните въздействия от използването на финансирани по линия на Евратом резултати върху изпълнението на специфичните приоритети за политиката, включително приноса към политико-законодателния цикъл
	Брой на предоставените услуги в подкрепа на гаранциите		Брой на предоставените и използвани технически системи	
	Брой на обучителните сесии за служители от първа линия			
	Съвместно създаване — брой и дял на проектите по линия на Евратом, в които гражданите на Съюза и крайните ползватели допринасят за съвместно създаване на съдържание от НИИ	Участие — брой и дял на образуванията — бенефициери от Евратом, с механизми за участие на гражданите и крайните ползватели след приключване на проект по линия на Евратом		Обществено възприемане на НИИ — възприемане и популяризиране на съвместно създадените научни резултати и новаторски решения по линия на Евратом

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на иновациите

Очаква се програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. да има въздействие върху иновациите в подкрепа на напредъка при постигането на нейните специфични цели.

Напредъкът в тази област се измерва чрез показатели, свързани с правата върху интелектуална собственост (ПИС), иновативни продукти, методи и процеси и тяхното използване, и същевременно със създаването на работни места.

За въздействие в сферата на икономиката/иновациите	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация Насърчаване на развитието на термоядрената енергия Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	Иновативни крайни продукти — брой на иновативните продукти, процеси или методи от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. (по вид на иновациите) и на приложенията на ПИС	Иновации — брой на иновациите от проектите на Евратом (по вид на иновациите), включително от присъдените ПИС	Икономически растеж — създаване, растеж и пазарни дялове на дружества, които са разработили иновации, финансирани по линия на Евратом
	Подкрепа на заетостта — брой създадени работни места в еквивалент на пълно работно време и запазени работни места в образуванията — бенефициери по проект по линия на Евратом (по вид на работните места)	Поддържане на заетостта — увеличаване на работните места в еквивалент на пълно работно време в образуванията бенефициери след изпълнение на проект по Евратом (по вид на работните места)	Обща заетост — брой пряко и непряко създадени или запазени работни места в резултат на разпространението на резултатите по линия на Евратом (по вид на работните места)
	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани с първоначалната инвестиция по линия на Евратом	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани за използване или мащабно внедряване на резултатите по линия на Евратом	Напредък на Съюза към 3% от БВП вследствие на програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на политиката

Очаква се Програмата на Евратом за периода 2026—2027 г. да предлага научни факти за създаването на политики. Това се отнася по-специално до оказването на научна подкрепа на други служби на Комисията, като например подкрепа за гаранции по Евратом, или за прилагането от страна на държавите членки на правни актове в областта на ядрената енергия и йонизиращите лъчения²⁶.

За въздействие в сферата на политиката	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подпомагане на политиката в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност	Брой и дял на проектите по линия на Евратом, водещи до констатации от значение за политиката	Брой на крайните продукти с доказуемо въздействие върху политиката	Брой и дял на констатациите по проекти по линия на Евратом, цитирани в политически/програмни документи

Ще бъдат зададени целеви стойности както за преките, така и за непреките действия, които да отразяват очакваните резултати за всяка част от програмата на Евратом за периода 2026—2027 г.

²⁶ Регламент (Евратом) № 302/2005 на Комисията от 8 февруари 2005 г. за прилагане на предпазните мерки по Евратом (ОВ L 54, 28.2.2005 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/302/oj>); Директива 2011/70/Евратом на Съвета и Директива 2014/87/Евратом на Съвета от 8 юли 2014 г. за изменение на Директива 2009/71/Евратом за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 219, 25.7.2014 г., стр. 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/87/oj>).